

Brussel, 4 september 2025
(OR. en)

12460/25
ADD 1

Interinstitutioneel dossier:
2025/0809 (NLE)

COLAC 137
POLCOM 221
SERVICES 53
FDI 48

VOORSTEL

van:	de secretaris-generaal van de Europese Commissie, ondertekend door mevrouw Martine DEPREZ, directeur
ingekomen:	3 september 2025
aan:	mevrouw Thérèse BLANCHET, secretaris-generaal van de Raad van de Europese Unie
Betreft:	BIJLAGE bij Voorstel voor een BESLUIT VAN DE RAAD betreffende de ondertekening, namens de Europese Unie, en de voorlopige toepassing van de Overeenkomst inzake een strategisch politiek, economisch en samenwerkingspartnerschap tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en de Verenigde Mexicaanse Staten, anderzijds

De delegaties vinden hierbij document COM(2025) 809 annex.

Bijlage: COM(2025) 809 annex

Brussel, 3.9.2025
COM(2025) 809 final

ANNEX 1 – PART 1/4

BIJLAGE

bij

Voorstel voor een BESLUIT VAN DE RAAD

**betreffende de ondertekening, namens de Europese Unie, en de voorlopige toepassing
van de Overeenkomst inzake een strategisch politiek, economisch en
samenwerkingspartnerschap tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en de
Verenigde Mexicaanse Staten, anderzijds**

OVEREENKOMST INZAKE EEN STRATEGISCH POLITIEK, ECONOMISCH EN
SAMENWERKINGSPARTNERSCHAP TUSSEN DE EUROPESE UNIE EN HAAR
LIDSTATEN, ENERZIJD, EN DE VERENIGDE MEXICAANSE STATEN, ANDERZIJD

PREAMBULE

HET KONINKRIJK BELGIË,

DE REPUBLIEK BULGARIJE,

DE TSJECHISCHE REPUBLIEK,

HET KONINKRIJK DENEMARKEN,

DE BONDSREPUBLIEK DUITSLAND,

DE REPUBLIEK ESTLAND,

IERLAND,

DE HELLEENSE REPUBLIEK,

HET KONINKRIJK SPANJE,

DE FRANSE REPUBLIEK,

DE REPUBLIEK KROATIË,

DE ITALIAANSE REPUBLIEK,

DE REPUBLIEK CYPRUS,

DE REPUBLIEK LETLAND,

DE REPUBLIEK LITOUWEN,

HET GROOTHERTOGDOM LUXEMBURG,

HONGARIJE,

DE REPUBLIEK MALTA,

HET KONINKRIJK DER NEDERLANDEN,

DE REPUBLIEK OOSTENRIJK,

DE REPUBLIEK POLEN,

DE PORTUGESE REPUBLIEK,

ROEMENIË,

DE REPUBLIEK SLOVENIË,

DE SLOWAAKSE REPUBLIEK,

DE REPUBLIEK FINLAND,

HET KONINKRIJK ZWEDEN,

partijen bij het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, hierna “de lidstaten” genoemd,

DE EUROPESE UNIE, hierna “de Unie” of “de EU” genoemd,

enerzijds, en

de Verenigde Mexicaanse Staten, hierna “Mexico” genoemd,

anderzijds,

hierna gezamenlijk “de Partijen” genoemd,

GEZIEN de sterke culturele, politieke en economische banden die hen binden;

OPNIEUW BEVESTIGENDE dat zij vastbesloten zijn de democratische beginselen, de rechtsstaat, de mensenrechten en de fundamentele vrijheden te versterken en de verspreiding van massavernietigingswapens te bestrijden, en dat dit de grondslagen zijn voor hun partnerschap en samenwerking;

INDACHTIG de belangrijke bijdrage voor de versterking van deze banden die is geleverd door de Overeenkomst inzake economisch partnerschap, politieke coördinatie en samenwerking tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en de Verenigde Mexicaanse Staten, anderzijds, ondertekend te Brussel op 8 december 1997;

GEZIEN hun gezamenlijke verbintenis, die in de Verklaring van Santiago van 27 januari 2013 is neergelegd, om de bestaande Overeenkomst inzake economisch partnerschap, politieke coördinatie en samenwerking te moderniseren en te vervangen, teneinde rekening te houden met de nieuwe politieke en economische realiteit en de vorderingen die zijn gemaakt in hun strategisch partnerschap;

OVERWEGENDE dat de Interimovereenkomst inzake handel tussen de Europese Unie en de Verenigde Mexicaanse Staten (hierna “Interimovereenkomst inzake handel tussen de EU en Mexico” genoemd) tot instelling van een vrijhandelszone tussen de EU en Mexico op [X] is ondertekend;

BENADRUKKENDE dat hun betrekkingen van alomvattende aard zijn en dat het belangrijk is een samenhangend kader voor de voortgang ervan te scheppen;

BEVESTIGENDE dat zij strategische partners zijn en vastbesloten zijn hun partnerschap en hun internationale samenwerking en dialoog verder te versterken en te verdiepen teneinde hun gemeenschappelijke belangen en waarden te bevorderen;

BEVESTIGENDE dat zij vastbesloten zijn hun samenwerking inzake bilaterale, regionale, biregionale en internationale vraagstukken van gemeenschappelijk belang te versterken;

ERKENNENDE dat een sterk en doeltreffend multilateraal systeem, op basis van internationaal recht, van belang is om de vrede in stand te houden, conflicten te voorkomen, de internationale veiligheid te versterken en gezamenlijke uitdagingen aan te pakken;

OPNIEUW BEVESTIGENDE dat zij vastbesloten zijn hun handelsbetrekkingen uit te breiden en te diversifiëren overeenkomstig de Overeenkomst tot oprichting van de Wereldhandelsorganisatie (hierna de “WTO-overeenkomst” genoemd) en de specifieke doelstellingen en bepalingen van deel III van deze overeenkomst;

ERVAN OVERTUIGD dat deze overeenkomst een klimaat zal scheppen dat hun onderlinge duurzame economische betrekkingen zal doen groeien, met name op het gebied van handel en investeringen, die noodzakelijk zijn voor de economische en sociale ontwikkeling en de technologische innovatie en modernisering;

ERKENNENDE dat de bepalingen van deze overeenkomst investeringen en investeerders beschermen en tot doel hebben tot wederzijds voordeel strekkende zakelijke activiteiten te stimuleren, zonder afbreuk te doen aan het recht van de Partijen op hun grondgebied regels te stellen in het openbaar belang;

INGENOMEN met de vaststelling van Resolutie 70/1, aangenomen door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties op 25 september 2015, houdende het slotdocument “Onze wereld transformeren: Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling” (hierna de “Agenda 2030” genoemd), de Overeenkomst van Parijs in het kader van het Raamverdrag van de Verenigde Naties inzake klimaatverandering, gedaan te Parijs op 12 december 2015 (hierna de “Overeenkomst van Parijs” genoemd), en het kader van Sendai voor rampenrisicovermindering 2015-2030, aangenomen tijdens de derde Wereldconferentie van de VN in Sendai op 18 maart 2015, de actieagenda van Addis Abeba van de derde internationale conferentie over ontwikkelingsfinanciering, aangenomen in Addis Abeba op 13-16 juli 2015, de verbintenissen van de wereldtop over humanitaire hulp, aangenomen tijdens de wereldtop over humanitaire hulp in Istanbul op 23-24 mei 2016, en de Nieuwe Stedenagenda, goedgekeurd tijdens de VN-conferentie over huisvesting en duurzame stadsontwikkeling (Habitat III) op 20 oktober 2016 in Quito, Ecuador (hierna de “Nieuwe Stedenagenda” genoemd), en oproepende tot een snelle uitvoering ervan;

OPNIEUW BEVESTIGENDE dat zij vastbesloten zijn mondiale uitdagingen het hoofd te bieden door duurzame ontwikkeling in economisch, sociaal en ecologisch opzicht te bevorderen, door bij te dragen tot de verwezenlijking van de doelstellingen voor duurzame ontwikkeling (Sustainable Development Goals, hierna de “SDG’s” genoemd) en de doelstellingen van de Agenda 2030;

BEVESTIGENDE dat zij eraan hechten de samenwerking op het gebied van justitie, mensenrechten, vrijheid en veiligheid te versterken;

ERKENNENDE dat de versterkte samenwerking op het gebied van onderwijs, cultuur, onderzoek en innovatie en andere gebieden van gemeenschappelijk belang, wederzijdse voordelen oplevert;

OPNIEUW BEVESTIGENDE dat zij zich ertoe verbinden de internationale handel op zodanige wijze te bevorderen dat deze bijdraagt tot duurzame ontwikkeling in economisch, sociaal en ecologisch opzicht, door middel van partnerschappen waarbij alle belanghebbenden, inclusief het maatschappelijk middenveld en de particuliere sector, worden betrokken, en deze overeenkomst uit te voeren op een wijze die in overeenstemming is met hun respectieve wetgevingen en internationale verbintenissen op het gebied van arbeid en milieu;

ERKENNENDE dat het van belang is hun economische, handels- en investeringsbetrekkingen te versterken en de liberalisering van hun onderlinge handel en investeringen te bevorderen, teneinde economische groei te bewerkstelligen en nieuwe kansen te scheppen voor werknemers en het bedrijfsleven van elke Partij, met name kleine en middelgrote ondernemingen;

ERKENNENDE dat deze overeenkomst bijdraagt tot meer consumentenwelzijn en tot het waarborgen van een hoge levensstandaard en consumentenbescherming;

AANMOEDIGENDE de ondernemingen op hun grondgebied of binnen hun jurisdictie om de internationaal erkende richtsnoeren en beginselen van maatschappelijk verantwoord ondernemerschap, zoals de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen, te eerbiedigen, en de beste praktijken van verantwoord ondernemerschap te hanteren;

ERKENNENDE dat krachtens de bepalingen van deze overeenkomst de Partijen het recht behouden om op hun grondgebied regels te stellen in overeenstemming met hun interne wetgeving, evenals hun flexibiliteit om legitieme beleidsdoelstellingen te verwezenlijken, onder meer op het gebied van volksgezondheid, veiligheid, milieu, de openbare zeden en de bevordering en bescherming van de culturele verscheidenheid;

ERKENNENDE dat transparantie, goed bestuur, en de rechtsstaat in de internationale handel en investeringen van belang zijn voor alle betrokkenen;

VASTBESLOTEN bij te dragen aan de harmonische ontwikkeling en de uitbreiding van de internationale handel en investeringen door met deze overeenkomst belemmeringen daarvoor weg te nemen, en te voorkomen dat tussen de Partijen nieuwe handels- of investeringsbelemmeringen worden opgeworpen die de voordelen van deze overeenkomst zouden kunnen beperken;

WIJZENDE op het feit dat, als de Partijen in het kader van deze overeenkomst specifieke overeenkomsten sluiten op het gebied van vrijheid, veiligheid en recht, die door de Unie zouden worden gesloten krachtens titel V van het derde deel van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU), de bepalingen van dergelijke toekomstige overeenkomsten niet bindend zijn voor Ierland, tenzij de Unie, samen met Ierland wat betreft zijn bilaterale betrekkingen, Mexico ervan in kennis heeft gesteld dat Ierland gebonden is door dergelijke toekomstige specifieke overeenkomsten als deel van de Unie, overeenkomstig Protocol nr. 21 betreffende de positie van Ierland ten aanzien van de ruimte van vrijheid, veiligheid en recht, dat aan het Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU) en het VWEU is gehecht. Evenzo zijn latere interne maatregelen van de Unie die met het oog op de uitvoering van deze overeenkomst krachtens titel V van het derde deel van het VWEU worden genomen, niet bindend voor Ierland, tenzij Ierland zijn wens te kennen heeft gegeven deel te nemen aan deze maatregelen of deze te aanvaarden overeenkomstig Protocol nr. 21. Voorts wijzende op het feit dat dergelijke toekomstige specifieke overeenkomsten of dergelijke latere interne maatregelen van de Unie zouden komen te vallen onder Protocol nr. 22 betreffende de positie van Denemarken dat aan het VEU en het VWEU is gehecht,

ZIJN HET VOLGENDE OVEREENGEKOMEN:

DEEL I¹

ALGEMENE BEPALINGEN

ARTIKEL 1

Doelstellingen van de overeenkomst

De doelstellingen van deze overeenkomst zijn:

- a) het tot stand brengen van een versterkt strategisch partnerschap, het versterken van de politieke dialoog, en het verdiepen en intensiveren van de samenwerking inzake vraagstukken van wederzijds belang;
- b) het bevorderen van handel en investeringen tussen de Partijen door hun economische en handelsbetrekkingen uit te breiden en te diversifiëren, wat moet bijdragen tot een hogere en duurzamere economische groei en een verbeterde levenskwaliteit.

¹ Wanneer in dit deel wordt verwezen naar een andere bepaling van deze overeenkomst, betreft dat een andere bepaling van dit deel, tenzij uitdrukkelijk anders vermeld.

ARTIKEL 2

Algemene beginselen

1. De eerbiediging van de democratische beginselen, de mensenrechten en de fundamentele vrijheden, zoals deze zijn vastgelegd in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en andere toepasselijke internationale mensenrechteninstrumenten waarbij zij partij zijn, en van het beginsel van de rechtsstaat, ligt ten grondslag aan het interne en het internationale beleid van beide Partijen en is een essentieel element van deze overeenkomst.
2. De Partijen bevestigen hun krachtige steun voor de beginselen van het Handvest van de Verenigde Naties (hierna de “VN” genoemd).
3. De Partijen delen de mening dat de verspreiding van massavernietigingswapens en overbrengingsmiddelen daarvoor, onder zowel overheids- als niet-overheidsactoren, een ernstige bedreiging voor de internationale stabiliteit en veiligheid vormt.
4. De Partijen erkennen dat het ongecontroleerde verkeer van conventionele wapens een bedreiging vormt voor de internationale en regionale vrede, veiligheid en stabiliteit, en dat samenwerking nodig is om de verantwoorde overdracht van conventionele wapens te waarborgen.
5. De Partijen bevestigen opnieuw dat zij zich ervoor inzetten duurzame ontwikkeling in alle opzichten te stimuleren, bij te dragen tot de verwezenlijking van internationaal overeengekomen duurzameontwikkelingsdoelstellingen en samen te werken om wereldwijde milieuproblemen aan te pakken.

6. De Partijen bevestigen dat zij zich zullen inzetten voor gendergelijkheid en empowerment van vrouwen en meisjes.
7. De Partijen bevestigen opnieuw hun verbintenis tot het bestrijden van discriminatie op welke grond ook, zoals geslacht, ras of etnische afkomst, godsdienst of overtuiging, handicap, leeftijd of seksuele geaardheid.
8. De Partijen bevestigen hun engagement om deze overeenkomst uit te voeren op basis van gedeelde waarden, de beginselen van dialoog, wederzijds respect, gelijkwaardig partnerschap, multilateralisme, samenwerking en eerbiediging van het internationaal recht.

DEEL II²

POLITIEKE DIALOOG EN SAMENWERKING

HOOFDSTUK 1

POLITIEKE DIALOOG, INTERNATIONALE VREDE EN VEILIGHEID

ARTIKEL 1.1

Politieke dialoog

1. De Partijen versterken hun politieke dialoog en samenwerking op alle niveaus, door middel van uitwisselingen en overleg inzake bilaterale, regionale, biregionale, internationale en multilaterale vraagstukken.
2. De politieke dialoog heeft tot doel:
 - a) de ontwikkeling van bilaterale betrekkingen te bevorderen en het strategisch partnerschap te versterken;
 - b) de samenwerking inzake regionale, biregionale en internationale uitdagingen en vraagstukken te versterken.

² Wanneer in dit deel wordt verwezen naar een andere bepaling van deze overeenkomst, betreft dat een andere bepaling van dit deel, tenzij uitdrukkelijk anders vermeld.

3. De politieke dialoog tussen de Partijen kan de volgende gezamenlijk overeen te komen vormen aannemen:

- a) overleg, bijeenkomsten en bezoeken op het hoogste niveau;
- b) overleg, bijeenkomsten en bezoeken op ministerieel niveau;
- c) regelmatige bijeenkomsten tussen hoge ambtenaren, met inbegrip van een politieke dialoog op hoog niveau;
- d) sectorale dialogen over vraagstukken van gemeenschappelijk belang;
- e) uitwisseling van delegaties en andere contacten tussen het Congres van Mexico en het Europees Parlement;
- f) andere door de Partijen overeengekomen vormen.

ARTIKEL 1.2

Democratische beginselen, mensenrechten en de rechtsstaat

1. De Partijen werken samen aan de bevordering en bescherming van de mensenrechten, ook wat betreft de ratificatie en uitvoering van internationale mensenrechteninstrumenten, en aan de versterking van de democratische beginselen en de rechtsstaat, door gendergelijkheid te bevorderen en discriminatie in al haar vormen te bestrijden.

2. Deze samenwerking kan bestaan uit:
- a) het bevorderen van een zinvolle, breed gefundeerde mensenrechtendialoog;
 - b) het ondersteunen van de ontwikkeling en uitvoering van actieplannen met betrekking tot de mensenrechten;
 - c) het bevorderen van de mensenrechten, ook via onderwijs en samenwerking;
 - d) het versterken van de nationale en regionale instellingen op het gebied van de mensenrechten;
 - e) het opvoeren van de samenwerking met de mensenrechtenorganen van de VN en de speciale procedures van de Mensenrechtenraad, teneinde hun aanbevelingen uit te voeren;
 - f) het opvoeren van de samenwerking met de VN-instellingen op het gebied van de mensenrechten en met de desbetreffende regionale en multilaterale fora;
 - g) het versterken van hun capaciteit om democratische beginselen en praktijken toe te passen;
 - h) het versterken van goed, onafhankelijk en transparant bestuur op lokaal, nationaal, regionaal en mondiaal niveau, het bevorderen van de verantwoordingsplicht en transparantie van instellingen, en het ondersteunen van de participatie van burgers en de betrokkenheid van het maatschappelijk middenveld;
 - i) het overleggen en coördineren, voor zover nodig, ook in derde landen, ter versterking van de democratische beginselen, de mensenrechten en de rechtsstaat;

- j) het bevorderen van de universaliteit van internationale mensenrechtenverdragen en het aanmoedigen van andere staten om hun verplichtingen op dit gebied na te komen;
- k) het voorkomen van straffeloosheid voor schendingen van de mensenrechten.

ARTIKEL 1.3

Gendergelijkheid en empowerment van vrouwen, vrede, veiligheid en duurzame ontwikkeling

1. De Partijen bevorderen gendergelijkheid en empowerment van vrouwen. Zij erkennen de noodzaak van gendergelijkheid en empowerment van vrouwen en meisjes als voorwaarde voor volledige verwezenlijking van duurzame en inclusieve ontwikkeling, democratie en veiligheid. De Partijen onderzoeken verdere regelingen voor samenwerking en potentiële synergieën tussen hun respectieve beleid en initiatieven, in overeenstemming met internationale normen en verbintenissen, zoals het Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen, dat op 18 december 1979 door de Algemene Vergadering van de VN is aangenomen (CEDAW), de algemene aanbevelingen van het VN-Comité voor de uitbanning van discriminatie van vrouwen, de Agenda 2030 en Resolutie 1325 (2000) van de VN-Veiligheidsraad, en latere resoluties van de VN-Veiligheidsraad inzake vrouwen, vrede en veiligheid.

2. Deze samenwerking kan bestaan uit:
- a) het bevorderen van een doeltreffende gendermainstreaming;
 - b) het ondersteunen van de ontwikkeling en uitvoering van een nationaal actieplan met betrekking tot Resolutie 1325 (2000) van de VN-Veiligheidsraad;
 - c) het bevorderen van politieke participatie en politiek leiderschap van vrouwen, van toegang tot kwaliteitsonderwijs voor vrouwen, van economische empowerment en economisch leiderschap van vrouwen, en van een hogere arbeidsparticipatie van vrouwen;
 - d) het versterken van nationale en regionale instellingen door middel van specifieke maatregelen om problemen in verband met geweld tegen vrouwen en meisjes aan te pakken en te behandelen, onder meer via preventie en bescherming tegen seksueel en gendergerelateerd geweld, onderzoek en verantwoordingsmechanismen, ondersteuning van slachtoffers en de bevordering van de veiligheid van vrouwen en meisjes;
 - e) het actief versterken van de bescherming van de mensenrechten van vrouwen, ook tegen elke vorm van discriminatie en geweld tegen hen, en ervoor zorgen dat zij toegang hebben tot de rechter;
 - f) het versterken van de samenwerking met de betrokken organen van de VN en andere internationale organisaties;
 - g) het actief bevorderen van genderanalyse en de systematische integratie van het genderperspectief in alle aangelegenheden die verband houden met vrede en veiligheid, en het waarborgen van het leiderschap van vrouwen en hun zinvolle participatie aan vredesprocessen, bemiddelingspogingen, conflictoplossing en vredesopbouw, alsmede aan civiele en militaire missies en operaties.

ARTIKEL 1.4

Bestrijding van de verspreiding van massavernietigingswapens

1. De Partijen zijn van oordeel dat de verspreiding van massavernietigingswapens en overbrengingsmiddelen daarvoor, onder zowel overheids- als niet-overheidsactoren, een van de ernstigste bedreigingen voor de internationale stabiliteit en veiligheid vormt. De Partijen werken derhalve samen en leveren een bijdrage aan de bestrijding van de proliferatie van massavernietigingswapens en de overbrengingsmiddelen daarvoor, door de volledige naleving en de uitvoering op nationaal niveau van de verbintenissen die zij zijn aangegaan in het kader van internationale verdragen en overeenkomsten op het gebied van ontwapening en non-proliferatie, alsmede van hun andere internationale verplichtingen op dat gebied. De Partijen komen overeen dat deze bepaling een essentieel element van deze overeenkomst vormt.
2. De Partijen werken samen en dragen bij aan de bestrijding van de proliferatie van massavernietigingswapens en de overbrengingsmiddelen daarvoor, door:
 - a) maatregelen te nemen die zijn gericht op de ondertekening of de ratificatie van de internationale instrumenten ter zake of op aansluiting daarbij, al naargelang het geval, en op de volledige uitvoering daarvan;
 - b) een doeltreffend stelsel van nationale uitvoercontroles in te stellen en te handhaven, met het oog op de beheersing van de uitvoer en doorvoer van goederen die verband houden met massavernietigingswapens, met inbegrip van een controle op het eindgebruik als massavernietigingswapen van technologieën voor tweërlei gebruik en doeltreffende sancties in het geval van overtreding van de uitvoercontroles.
3. De Partijen stellen een regelmatige politieke dialoog in ter begeleiding en consolidatie van deze elementen.

ARTIKEL 1.5

Handvuurwapens en lichte wapens en andere conventionele wapens

1. De Partijen erkennen dat de illegale productie en overdracht van en de illegale handel in handvuurwapens en lichte wapens, met inbegrip van munitie, delen en onderdelen, alsmede de illegale accumulatie, slecht beheer, inadequaat beveiligde voorraden en ongecontroleerde verspreiding ervan een ernstige bedreiging voor de vrede en de internationale veiligheid blijven vormen.
2. De Partijen komen hun verplichtingen na met betrekking tot de aanpak van alle aspecten van de illegale handel in handvuurwapens en lichte wapens, met inbegrip van munitie, delen en onderdelen, en voeren deze volledig uit, overeenkomstig de bestaande internationale verdragen en de resoluties van de VN-Veiligheidsraad, evenals hun verbintenissen in het kader van andere internationale instrumenten op dit gebied, zoals het VN-actieprogramma ter voorkoming, bestrijding en uitbanning van de illegale handel in handvuurwapens en lichte wapens in al zijn aspecten.
3. De Partijen erkennen het belang van binnenlandse controlesystemen voor de overdracht van conventionele wapens in overeenstemming met de geldende internationale normen. De Partijen onderkennen dat het van belang is die controles op verantwoordelijke wijze toe te passen en aldus bij te dragen tot de internationale en regionale vrede, veiligheid en stabiliteit, en tot het verminderen van menselijk leed, en te helpen voorkomen dat conventionele wapens op de illegale markt belanden.

4. De Partijen voeren het op 2 april 2013 in New York aangenomen Wapenhandelsverdrag (hierna het “WHV” genoemd) volledig uit en werken onderling samen in het kader van het WHV, onder meer ter bevordering van de universalisering van het WHV voor alle VN-lidstaten en de volledige uitvoering ervan door alle staten die hierbij partij zijn.
5. De Partijen werken samen en zorgen voor coördinatie, complementariteit en synergie bij het opstellen of verbeteren van de regelgeving voor de internationale handel in conventionele wapens, en bij het voorkomen, bestrijden en uitroeien van de illegale handel in conventionele wapens, met inbegrip van munitie daarvoor en delen en onderdelen daarvan.
6. De Partijen stellen een regelmatige politieke dialoog in ter begeleiding en consolidatie van de aangelegenheden die onder dit artikel vallen.

ARTIKEL 1.6

Internationaal Strafhof

1. De Partijen erkennen dat de ernstigste misdrijven die de internationale gemeenschap aangaan, niet ongestraft mogen blijven en zij streven ernaar dat die misdrijven effectief worden onderzocht en vervolgd door middel van maatregelen op nationaal niveau en door de versterking van de internationale samenwerking, onder meer via het Internationaal Strafhof (hierna het “ICC” genoemd).

2. De Partijen propageren de universele ratificatie van of toetreding tot het Statuut van Rome inzake het Internationaal Strafhof (hierna het “Statuut van Rome” genoemd), en streven naar de doeltreffende interne uitvoering ervan door de staten die partij zijn bij het ICC. De Partijen wisselen in voorkomend geval beste praktijken uit voor de vaststelling van interne wetgeving en nemen maatregelen om de integriteit van het Statuut van Rome te waarborgen.

ARTIKEL 1.7

Terrorismebestrijding

De Partijen bevestigen opnieuw het belang van de bestrijding van terrorisme en werken conform internationale overeenkomsten, de toepasselijke VN-resoluties en hun eigen wet- en regelgeving samen om in onderling overleg terroristische daden te voorkomen en te bestrijden. Zij doen dit in het bijzonder:

- a) in het kader van de volledige en doeltreffende uitvoering van Resolutie 1373 van de VN-Veiligheidsraad (2001) en andere toepasselijke VN-resoluties en internationale instrumenten;
- b) door de samenwerking tussen de VN-lidstaten te bevorderen om de mondiale strategie voor terrorismebestrijding van de VN die op 8 september 2006 door de Algemene Vergadering van de VN is aangenomen, doeltreffend uit te voeren;

- c) door informatie uit te wisselen over terroristische groeperingen en de hen ondersteunende netwerken, overeenkomstig het internationale en binnenlandse recht; en
- d) door ervaringen uit te wisselen over de middelen en methoden om terrorisme te voorkomen en te bestrijden, met inbegrip van technische kennis en opleidingen, en door beste praktijken uit te wisselen op het gebied van het voorkomen van terrorisme.

ARTIKEL 1.8

Vredeshandhaving en crisismanagement

De Partijen werken samen ter bevordering van vrede en internationale veiligheid. Zij onderzoeken de mogelijkheden om de activiteiten voor crisismanagement te coördineren, met inbegrip van samenwerking bij crisisbeheersingsoperaties.

ARTIKEL 1.9

Veiligheid van burgers

De Partijen bevorderen de dialoog en samenwerking op het gebied van de veiligheid van burgers. Zij erkennen dat de veiligheid van burgers een nationale, transnationale, regionale en biregionale dimensie heeft die een bredere dialoog en samenwerking vereist.

HOOFDSTUK 2

SAMENWERKING IN INTERNATIONALE EN REGIONALE ORGANISATIES

ARTIKEL 2.1

Internationale organisaties

1. De Partijen bevorderen multilateralisme en werken samen door van gedachten te wisselen en, in voorkomend geval, standpunten te coördineren in internationale organisaties en fora, met inbegrip van de VN en de gespecialiseerde agentschappen daarvan, de Wereldhandelsorganisatie (hierna de “WTO” genoemd), de Groep van Twintig (hierna de “G20” genoemd), en de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (hierna de “OESO” genoemd).
2. De Partijen hanteren doeltreffende raadplegingsmechanismen in de marge van multilaterale fora. De Partijen voeren een open en permanente dialoog in de Mensenrechtenraad van de VN, de Algemene Vergadering van de VN en, waar passend en zoals overeengekomen door de Partijen, in andere organen en gespecialiseerde agentschappen van de VN.

ARTIKEL 2.2

Regionale organisaties

1. De Partijen werken samen door van gedachten te wisselen over vraagstukken van wederzijds belang, en, in voorkomend geval, door informatie uit te wisselen over standpunten in regionale en subregionale organisaties en fora.
2. De Partijen bevorderen de biregionale dialoog en samenwerking, onder meer in het kader van de samenwerking tussen de EU en de Gemeenschap van Latijns-Amerikaanse en Caribische staten (hierna “Celac” genoemd). De samenwerking kan indien gewenst steun omvatten voor integratie en groepsopbouw binnen Celac.
3. De Partijen bevorderen de samenwerking in de Pacifische Alliantie, via het kader daarvan voor waarnemende staten.
4. De Partijen bevorderen de regionale en trilaterale samenwerking met derde landen, voornamelijk in Midden-Amerika en het Caribisch gebied.

HOOFDSTUK 3

VRIJHEID, VEILIGHEID EN RECHT

ARTIKEL 3.1

Samenwerking op juridisch en justitieel gebied

1. De Partijen versterken de bestaande samenwerking op het gebied van wederzijdse rechtshulp en uitlevering op basis van de toepasselijke internationale overeenkomsten. De Partijen versterken de bestaande mechanismen en overwegen in voorkomend geval de ontwikkeling van nieuwe mechanismen om de internationale samenwerking op dit gebied te vergemakkelijken. Deze samenwerking omvat het nemen van maatregelen die zijn gericht op de ondertekening of de ratificatie van de internationale instrumenten ter zake of op aansluiting daarbij, al naargelang het geval, en op de volledige uitvoering daarvan, alsmede een nauwere samenwerking met Eurojust.
2. De Partijen bouwen de justitiële samenwerking in burgerlijke en handelszaken uit, met name wat betreft de onderhandeling over, en de ratificatie en uitvoering van multilaterale verdragen inzake samenwerking in burgerlijke zaken, waaronder de verdragen van de Haagse Conferentie voor Internationaal Privaatrecht op het gebied van internationale juridische samenwerking en procesvoering alsmede de bescherming van kinderen.

ARTIKEL 3.2

Rechtshandhaving en de voorkoming en bestrijding van corruptie en grensoverschrijdende georganiseerde misdaad

1. De Partijen werken samen en wisselen van gedachten over de voorkoming en bestrijding van grensoverschrijdende georganiseerde misdaad, mensenhandel, migrantensmokkel, illegale handel in vuurwapens, met inbegrip van munitie, onderdelen en componenten daarvan, economische en financiële misdaad, het wereldwijde drugsprobleem, corruptie en vervalsing van betaalmiddelen, overeenkomstig hun respectieve wetgeving en internationale verplichtingen, onder meer wat betreft wederzijdse rechtshulp, uitwisseling van informatie, beste praktijken en opleiding, en de terugvordering van uit criminele activiteiten verkregen vermogensbestanddelen of gelden.
2. De Partijen zetten hun dialoog en samenwerking op het gebied van rechtshandhaving voort, onder meer door strategische samenwerking met Europol, alsook hun strategische justitiële samenwerking, onder meer via Eurojust en, in voorkomend geval, met andere nationale en internationale instellingen.
3. De Partijen streven ernaar samen te werken in internationale fora ter bevordering, in voorkomend geval, van de naleving en uitvoering van het Verdrag van de Verenigde Naties tegen grensoverschrijdende georganiseerde misdaad, dat op 15 november 2000 is aangenomen bij VN-Resolutie 55/25 (hierna het “Verdrag van Palermo” genoemd) en de bijbehorende protocollen.

4. De Partijen bevorderen de uitvoering van het Verdrag van de Verenigde Naties tegen corruptie, dat op 31 oktober 2003 is aangenomen bij Resolutie 58/4 van de VN, en steunen het beoordelingsmechanisme voor de uitvoering van het Verdrag van de Verenigde Naties tegen corruptie, dat is ingesteld door de Conferentie van de staten die partij zijn bij het VN-Verdrag tegen corruptie in Doha van 9-13 november 2009 (hierna het “beoordelingsmechanisme voor de uitvoering” genoemd), onder meer door vast te houden aan het transparantiebeginsel en de deelname van het maatschappelijk middenveld aan het beoordelingsmechanisme voor de uitvoering.

5. De Partijen erkennen het belang van corruptiebestrijding in de internationale handel en investeringen en verbinden zich in dat verband tot het Protocol inzake de voorkoming en bestrijding van corruptie, dat aan deze overeenkomst is gehecht.

ARTIKEL 3.3

Migratie, asiel en grensbeheer

1. De Partijen werken samen en wisselen binnen het kader van hun respectieve wet- en regelgeving en bevoegdheden ervaringen en informatie uit over migratievraagstukken, waaronder reguliere en irreguliere migratie, bestrijding van migrantensmokkel en mensenhandel, migratie en ontwikkeling, asiel, overname, integratie, visa, vergemakkelijking van reguliere migratie, migratiecontrole en grensbeheer. De Partijen wisselen beste praktijken uit inzake de bescherming van migrerende vrouwen en kinderen, met name niet-begeleide kinderen, en andere kwetsbare groepen.

2. De Partijen werken samen om irreguliere migratie te voorkomen, migrantensmokkel en mensenhandel te bestrijden en een veilige, reguliere en ordelijke migratie te bevorderen. Daartoe, in het kader van hun respectieve wet- en regelgeving:

- a) neemt Mexico al zijn onderdanen die van het grondgebied van een lidstaat moeten terugkeren, op verzoek van die lidstaat en zonder verdere formaliteiten over, tenzij in een specifieke overeenkomst anders is bepaald;
- b) neemt elke lidstaat al zijn onderdanen die van het grondgebied van Mexico moeten terugkeren, op verzoek van Mexico en zonder verdere formaliteiten over, tenzij in een specifieke overeenkomst anders is bepaald;
- c) verstrekken de lidstaten en Mexico hun onderdanen passende reisdocumenten voor de in de punten a) en b) genoemde doeleinden of aanvaarden zij het gebruik van de reisdocumenten van de Unie voor terugkeerdoeleinden;
- d) streven de Partijen ernaar te onderhandelen over een specifieke overeenkomst tot vaststelling van de verplichtingen inzake de overname van onderdanen, met inbegrip van bewijsmiddelen betreffende de nationaliteit. De voorwaarden voor de overname van onderdanen van derde landen worden bij die overeenkomst vastgesteld.

ARTIKEL 3.4

Het wereldwijde drugsprobleem

1. De Partijen werken samen om te zorgen voor een evenwichtige en geïntegreerde aanpak van drugsvraagstukken teneinde:
 - a) de inspanningen te bundelen om de operationele aanbevelingen van de bijzondere zitting van de Algemene Vergadering van de VN van 2016 over het wereldwijde drugsprobleem (UNGASS 2016) doeltreffend uit te voeren;
 - b) de gezondheids- en sociale gevolgen van het wereldwijde drugsprobleem aan te pakken, met een beleid dat gericht is op duurzame ontwikkeling, door middel van alomvattende, empirisch onderbouwde initiatieven met het oog op vermindering van de vraag op alle niveaus, die met name betrekking hebben op programma's voor preventie, behandeling, rehabilitatie en sociale re-integratie;
 - c) te investeren in behandeling en meer bekendheid te geven aan volksgezondheidsmaatregelen voor de aanpak van drugsgebruik binnen de nationale gezondheidsstelsels;
 - d) epidemiologisch onderzoek te versterken en de systematische beschikbaarheid en kwaliteit van statistische informatie op alle drugsgerelateerde gebieden te blijven verbeteren;

- e) te zorgen voor een aanpak van de volksgezondheid die de toegang tot en de beschikbaarheid van stoffen onder toezicht voor medische en wetenschappelijke doeleinden bevordert en tegelijkertijd voorkomt dat deze stoffen op de illegale markt belanden;
- f) het aanbod van, de illegale handel in en de vraag naar illegale drugs en nieuwe psychoactieve stoffen terug te dringen, onder meer door informatie-uitwisseling en mogelijke andere samenwerkingsactiviteiten;
- g) een genderperspectief en mensenrechtenaspecten in alle beleidslijnen en programma's op het gebied van drugs te integreren;
- h) aan te moedigen tot de toepassing van alternatieve straffen voor personen die zich schuldig hebben gemaakt aan overtredingen van de drugswetgeving en drugsgelateerde misdrijven;
- i) misbruik aan te pakken van chemische precursoren, essentiële chemische stoffen en producten of deze stoffen bevattende preparaten die worden gebruikt voor de illegale productie van verdovende middelen, psychotrope stoffen en nieuwe psychoactieve stoffen.

2. De Partijen werken samen om deze doelstellingen te verwezenlijken, onder meer door, waar mogelijk, derde landen die dit nog niet hebben gedaan aan te moedigen de bestaande internationale verdragen en protocollen inzake drugsbestrijding waarbij zij partij zijn, te ratificeren en uit te voeren. De Partijen baseren hun acties op hun toepasselijke wet- en regelgeving, op algemeen aanvaarde beginselen in overeenstemming met de desbetreffende VN-verdragen inzake drugsbestrijding, en op de aanbevelingen in het slotdocument van de UNGASS 2016 getiteld “Our joint commitment to effectively addressing and countering the world drug problem”, als de recentste internationale consensus over het mondiale drugsbeleid, teneinde de balans op te maken van de uitvoering van de verbintenissen die zijn aangegaan om het wereldwijde drugsprobleem gezamenlijk aan te pakken en te bestrijden, met name in het licht van de streefdatum van 2019.

ARTIKEL 3.5

Witwaspraktijken en de financiering van terrorisme

De Partijen werken samen met het oog op de voorkoming en doeltreffende bestrijding van het gebruik van hun financiële instellingen en aangewezen niet-financiële ondernemingen en beroepen voor het witwassen van opbrengsten van criminele activiteiten en de financiering van terrorisme. Daartoe wisselen zij informatie uit overeenkomstig hun respectieve wetgeving en werken zij samen om te zorgen voor de doeltreffende en volledige uitvoering van de aanbevelingen van de Financiële-actiegroep (hierna de “FATF” genoemd) en andere normen die zijn vastgesteld door de desbetreffende internationale organen die op dit gebied actief zijn. Deze samenwerking kan onder meer betrekking hebben op de terugvordering, inbeslagname, confiscatie, opsporing, identificatie en teruggave van vermogensbestanddelen of gelden die verband houden met de opbrengst van criminele activiteiten of met terrorismefinanciering.

ARTIKEL 3.6

Cybercriminaliteit

1. De Partijen erkennen dat cybercriminaliteit een wereldwijd probleem is, dat een mondiale oplossing vergt. De Partijen versterken de samenwerking om cybercriminaliteit te voorkomen en te bestrijden door informatie en beste praktijken en trends uit te wisselen, overeenkomstig hun respectieve wetgeving en de relevante internationale rechtsinstrumenten inzake cybercriminaliteit. De Partijen werken zo nodig samen om bijstand en steun te verlenen aan andere staten bij de ontwikkeling van doeltreffende wetgeving, beleidslijnen en praktijken ter voorkoming en bestrijding van cybercriminaliteit.

2. De Partijen wisselen in voorkomend geval, overeenkomstig hun respectieve wetgeving, informatie, ervaringen en beste praktijken uit op gebieden als onderwijs en opleiding van onderzoekers van cybercriminaliteit, onderzoeken naar cybercriminaliteit en digitale forensische opsporing, met de nadruk op de bestrijding van seksuele uitbuiting van kinderen en de bescherming van kritieke infrastructuur, waaronder de financiële, de energie- en de telecommunicatiesector.

ARTIKEL 3.7

Bescherming van persoonsgegevens

1. De Partijen erkennen het belang van de bescherming van de grondrechten op eerbiediging van het privéleven en de bescherming van persoonsgegevens. De Partijen werken samen om de eerbiediging van deze grondrechten te waarborgen, onder meer op het gebied van rechtshandhaving en bij het voorkomen en bestrijden van terrorisme en andere ernstige grensoverschrijdende misdrijven.

2. De Partijen werken samen om een hoog niveau van bescherming van persoonsgegevens te bevorderen. De samenwerking op bilateraal en multilateraal niveau kan betrekking hebben op capaciteitsopbouw, technische bijstand, uitwisseling van informatie en expertise, en samenwerking via regelgevende tegenhangers in internationale organen, zoals wederzijds overeengekomen door de Partijen.

ARTIKEL 3.8

Consumentenbeleid

De Partijen erkennen het belang van het waarborgen van een hoog niveau van consumentenbescherming en streven daartoe naar samenwerking op het gebied van consumentenbeleid. Deze samenwerking kan, voor zover mogelijk, betrekking hebben op:

- a) de uitwisseling van informatie over hun respectieve kaders voor consumentenbescherming, onder meer over consumentenwetgeving, de veiligheid van consumentenproducten, verhaalmogelijkheden voor consumenten en de handhaving van consumentenwetgeving;
- b) de bevordering van de oprichting van onafhankelijke consumentenorganisaties en contacten tussen vertegenwoordigers van consumenten.

ARTIKEL 3.9

Consulaire bescherming

Mexico stemt ermee in dat de diplomatieke en consulaire autoriteiten van alle vertegenwoordigde EU-lidstaten bescherming bieden aan alle onderdanen van een EU-lidstaat die niet over een permanente vertegenwoordiging in Mexico beschikt die feitelijk in staat is in een concreet geval consulaire bescherming te bieden, op dezelfde voorwaarden als aan de onderdanen van de betrokken EU-lidstaat.

ARTIKEL 3.10

Rampenrisicobeheersing en civiele bescherming

De Partijen erkennen de noodzaak om de risico's op zowel binnenlandse als mondiale natuurrampen en door de mens veroorzaakte rampen te beperken. De Partijen bevestigen dat zij zich er gezamenlijk toe verbinden maatregelen inzake preventie, verzachting, paraatheid, vroege waarschuwing, respons en herstel te verbeteren om de maatschappij en de infrastructuur veerkrachtiger te maken en, waar passend, op bilateraal en multilateraal niveau samen te werken om mondiale resultaten op het gebied van rampenrisicobeheer te verbeteren, overeenkomstig het kader van Sendai voor rampenrisicovermindering 2015-2030, in samenhang met de SDG's, de Overeenkomst van Parijs inzake klimaatverandering (hierna de "Overeenkomst van Parijs" genoemd) en de Nieuwe Stedenagenda.

HOOFDSTUK 4

DUURZAME ONTWIKKELING

ARTIKEL 4.1

Duurzame ontwikkeling

1. De Partijen bevestigen opnieuw hun verbintenis om duurzame ontwikkeling te verwezenlijken, zoals neergelegd in de Agenda 2030. De Partijen erkennen dat voor duurzame ontwikkeling op de lange termijn inclusieve economische groei, sociaal welzijn en het duurzaam gebruik van natuurlijke hulpbronnen zijn vereist. Die drie dimensies zijn onderling nauw verbonden en versterken elkaar wederzijds.
2. De Partijen bevorderen duurzame ontwikkeling in haar drie dimensies, de economische, de sociale en de ecologische, op evenwichtige wijze, onder meer via een verantwoord, efficiënt gebruik en een duurzaam beheer van natuurlijke hulpbronnen, overeenkomstig hun respectieve prioriteiten en omstandigheden, en zij verhogen het bewustzijn omtrent de economische en sociale kosten van milieuschade, niet-duurzame productie- en consumptiepatronen en de daarmee gepaard gaande gevolgen voor het menselijk welzijn.
3. De Partijen bevorderen duurzame ontwikkeling voor iedereen, door middel van dialoog, gezamenlijk optreden, uitwisseling van beste praktijken, goed bestuur op alle niveaus en het inzetten van financiële middelen, waarbij de bestaande financiële instrumenten optimaal worden benut en de haalbaarheid van nieuwe instrumenten wordt onderzocht.

ARTIKEL 4.2

Duurzame ontwikkelingssamenwerking

1. Het hoofddoel van ontwikkelingssamenwerking is de uitvoering van de Agenda 2030, in zijn multidimensionale en mensgerichte perspectief, en de verwezenlijking van de SDG's. De beginselen van doeltreffende ontwikkelingssamenwerking, zoals uiteengezet door het mondiaal partnerschap voor doeltreffende ontwikkelingssamenwerking, dat voortbouwt op de Verklaring van Parijs inzake de doeltreffendheid van ontwikkelingshulp, die werd aangenomen tijdens het Forum op hoog niveau over de doeltreffendheid van ontwikkelingshulp in Parijs op 2 maart 2005, en de Actieagenda van Accra, goedgekeurd tijdens het Forum op hoog niveau over de doeltreffendheid van ontwikkelingshulp op 4 september 2008 in Accra, zijn belangrijke instrumenten om de effecten van de ontwikkeling te maximaliseren.

2. De Partijen pakken de uitdagingen in verband met de verwezenlijking van de SDG's aan door voorrang te geven aan de behoeften van elke Partij en aan nationale zeggenschap, rekening houdend met de regionale context, en door synergieën en ontwikkelingspartnerschappen op te bouwen met een reeks belanghebbenden ter plaatse, waaronder het maatschappelijk middenveld, lokale overheden, de particuliere sector of organisaties zonder winstoogmerk. Hoewel de Partijen de centrale rol van regeringen bij de bevordering van ontwikkeling erkennen, werken zij ook samen om te bevorderen dat de particuliere sector, met name kleine en middelgrote ondernemingen, het beleid inzake duurzame ontwikkeling in de praktijk overneemt.

3. De Partijen werken samen om wereldwijd de hulpbronnenefficiëntie en -duurzaamheid van consumptie- en productiepatronen geleidelijk te verbeteren, conform overeengekomen internationale kaders, en streven naar maatregelen om economische groei los te koppelen van aantasting van het milieu.

4. De Partijen voeren een regelmatige beleidsdialoog over duurzame ontwikkeling en de verwezenlijking van de SDG's, op basis van gemeenschappelijke prioriteiten, teneinde de kwaliteit en de doeltreffendheid van hun ontwikkelingssamenwerking te verbeteren, overeenkomstig internationaal aanvaarde beginselen met betrekking tot de doeltreffendheid van steun en ontwikkelingshulp.

5. De Partijen erkennen dat het mainstreamen van het behoud en het duurzame gebruik van de biologische diversiteit in sectorale en sectoroverschrijdende plannen, programma's en beleid in de betrokken sectoren, en de versterking van de binnenlandse wettelijke, institutionele en regelgevende kaders kunnen bijdragen tot het sorteren van positieve effecten op de biologische diversiteit en haar ecosysteemdiensten, alsmede tot het verwezenlijken van duurzame ontwikkeling. Daarom werken de Partijen samen om de mainstreaming van biodiversiteit in de betrokken sectoren te integreren, voor zover van toepassing, teneinde de inspanningen om het verlies aan biodiversiteit een halt toe te roepen te intensiveren en het menselijk welzijn te verbeteren.

6. De Partijen werken samen en voeren gezamenlijke activiteiten uit, onder meer via bilaterale coördinatie in relevante multilaterale fora en via regionale en trilaterale samenwerking, bij voorkeur in het kader van bestaande mechanismen en initiatieven, met het oog op hun dialoog over duurzame ontwikkeling en hun inzet voor de Agenda 2030. De samenwerking kan onder meer betrekking hebben op de volgende gebieden:

- a) verwezenlijking van de doelstellingen en streefcijfers van de SDG's;
- b) milieubescherming, op alle niveaus, met inbegrip van het behoud en duurzaam gebruik van natuurlijke hulpbronnen;

- c) klimaatverandering, veerkracht, rampenrisicobeheer en duurzame energie;
- d) het verband tussen veiligheid en ontwikkeling, met inbegrip van de opbouw van stabiliteit en veiligheid, de ondersteuning van de rechtsstaat, de bestrijding van het wereldwijde drugsprobleem en de grensoverschrijdende georganiseerde criminaliteit;
- e) het scheppen van inclusieve groei en banen;
- f) governance, waaronder versterking van de budgettaire, economische, ecologische en sociale governance;
- g) onderwijs, waaronder hoger onderwijs, technische en beroepsopleiding, capaciteitsopbouw, innovatie en uitwisselingen op deze gebieden; en
- h) strategieën voor deelname van de particuliere sector.

7. De Partijen blijven trilaterale samenwerkingsactiviteiten ontwikkelen om derde landen te ondersteunen bij de uitvoering van de SDG's, waaronder de minst ontwikkelde landen en andere ontwikkelingslanden in kwetsbare situaties, zoals kleine eilandstaten in ontwikkeling. In dat verband zoeken de Partijen in voorkomend geval naar innovatieve vormen van samenwerking, ook voor meer gevorderde ontwikkelingslanden. De trilaterale samenwerking bestaat in de ondersteuning van strategieën op maat en gezamenlijk overeengekomen maatregelen op basis van de behoeften van derde landen. Daartoe ontwikkelen de Partijen gecoördineerde samenwerkingsactiviteiten, zoals technische bijstand, opleiding, capaciteitsopbouw, kennisdeling en andere vormen van samenwerking die door de Partijen onderling en met het ontvangende derde land gezamenlijk worden vastgesteld.

8. Deze samenwerking kan onder meer tot stand komen door middel van:
- a) het opbouwen van capaciteit en het delen van kennis door middel van opleidingscursussen, workshops en seminars, de uitwisseling van deskundigen, studies en gemeenschappelijk onderzoek;
 - b) het aantrekken van financiële middelen via blendingverrichtingen in partnerschap met de Europese Investeringsbank en andere in aanmerking komende Europese instellingen voor ontwikkelingsfinanciering;
 - c) het in overweging nemen van eventuele andere vormen van ontwikkelingsfinanciering, met de nadruk op innovatieve financieringsmechanismen, zoals trilaterale samenwerking; en
 - d) het uitwisselen van informatie over beste praktijken inzake de doeltreffendheid van ontwikkeling.
9. De Partijen werken samen om de verantwoordingsplicht en transparantie te versterken met het oog op betere resultaten van ontwikkeling, en om de nationale systemen voor duurzame dienstverlening te versterken en genderoverwegingen in alle programma's en instrumenten te mainstreamen.
10. De ontwikkelingssamenwerking wordt uitgevoerd in overeenstemming met de desbetreffende internationaal overeengekomen beginselen en beleidslijnen waartoe beide Partijen zich hebben verbonden.

ARTIKEL 4.3

Agenda voor duurzame steden

De Partijen werken samen bij de uitvoering van beleid ter bevordering van duurzame stedelijke gebieden, onder meer op basis van de Nieuwe Stedenagenda, met als doel steden en menselijke woongebieden tot stand te brengen waar iedereen gelijke rechten, gelijke kansen en fundamentele vrijheden geniet, overeenkomstig de SDG's en streefdoelen, in het bijzonder doelstelling 11: "Maak steden en menselijke nederzettingen inclusief, veilig, veerkrachtig en duurzaam".

ARTIKEL 4.4

Ontwikkeling van regionaal en stedelijk beleid

1. De Partijen erkennen het belang van beleid ter bevordering van evenwichtige en duurzame territoriale en stedelijke ontwikkeling als middel om effectief bij te dragen aan de uitvoering van de doelstellingen van de Agenda 2030 en de Nieuwe Stedenagenda.
2. De Partijen bevorderen samenwerking en partnerschap tussen alle belangrijke actoren op het gebied van regionale en territoriale ontwikkeling en duurzame stedelijke ontwikkeling, met name betreffende manieren om territoriale en stedelijke uitdagingen op geïntegreerde en alomvattende wijze aan te pakken.
3. De Partijen ontwikkelen waar mogelijk concrete mogelijkheden voor samenwerking tussen regio's en samenwerking tussen steden inzake duurzame oplossingen voor regionale en stedelijke uitdagingen, om de capaciteitsopbouw te verbeteren door uitwisseling van ervaringen en praktijken en door van elkaar te leren.

HOOFDSTUK 5

MILIEU, KLIMAATVERANDERING EN ENERGIE

ARTIKEL 5.1

Milieu

1. De Partijen erkennen dat het noodzakelijk is de natuurlijke rijkdommen en biodiversiteit te beschermen, in stand te houden, te herstellen en duurzaam te beheren, met inbegrip van bodems, land, bossen, water, oceanen, zeeën en mariene hulpbronnen, als basis voor de duurzame ontwikkeling die voorziet in de behoeften van de huidige en toekomstige generaties.
2. De Partijen erkennen het belang van mondiale milieugovernance en internationale regels, met inbegrip van multilaterale milieuovereenkomsten, om milieu-uitdagingen van gemeenschappelijk belang aan te pakken. Elke Partij herbevestigt haar verbintenis om de multilaterale milieuovereenkomsten waarbij zij partij is, uit te voeren.

3. De Partijen versterken hun samenwerking op onderling overeengekomen prioritaire gebieden inzake milieubescherming en -behoud, verantwoord en efficiënt gebruik en duurzaam beheer van natuurlijke hulpbronnen, en inzake de opname van milieuoverwegingen in alle sectoren van samenwerking, ook in een internationale en regionale context. Deze prioritaire gebieden kunnen het volgende omvatten:

- a) bevordering van goede milieugovernance, met inbegrip van beleidsdialoog en samenwerkingsgebieden zoals de uitvoering van resoluties van de Milieuvergadering van de VN en multilaterale milieuovereenkomsten, alsmede bevordering van de naleving van de milieuwetgeving;
- b) vaststelling van bilaterale prioriteiten en bevordering van de uitwisseling van informatie, technische expertise, overdracht van technologie en kennis, en beste praktijken op gebieden als:
 - i) de uitvoering en handhaving van milieuwetgeving;
 - ii) groene groei, waaronder duurzame consumptie en productie, hulpbronnenefficiëntie, circulaire economie en groene financiering;
 - iii) mainstreaming van biodiversiteit in de economische en productiesectoren;
 - iv) bescherming, behoud en duurzaam beheer van bossen;

- v) bescherming, behoud en duurzaam gebruik van biodiversiteit, met inbegrip van het in kaart brengen en beoordelen van ecosystemen en ecosysteemdiensten, de waardering ervan, en andere economische instrumenten voor de bescherming van biodiversiteit, alsmede toegang tot genetische hulpbronnen en de eerlijke en billijke verdeling van de baten die voortvloeien uit het gebruik ervan;
- vi) bodemdegradatie en woestijnvorming;
- vii) voorkoming en bestrijding van illegale oogst en illegale handel in wilde dieren en planten, bosbestanden en genetische hulpbronnen, en steun voor de legale, duurzame en traceerbare handel daarin;
- viii) deugdelijk beheer van chemicaliën en afval;
- ix) geïntegreerd waterbeheer, lucht- en bodembeleid;
- x) behoud en beheer van het kust- en mariene milieu en duurzame blauwe economie;
- xi) aanwijzing, representativiteit, doeltreffend beheer en connectiviteit van beschermde gebieden, alsmede andere doeltreffende gebiedsgebonden instandhoudingsmaatregelen, met inbegrip van beschermde mariene gebieden; en
- xii) waar mogelijk, samenwerking met de particuliere sector op de in dit punt genoemde gebieden.

ARTIKEL 5.2

Klimaatverandering

1. De Partijen erkennen dat de dringende dreiging van klimaatverandering collectieve actie vereist voor een emissiearme en klimaatbestendige ontwikkeling, alsmede aanpassingsmaatregelen.
2. De Partijen erkennen het belang van internationale regels en overeenkomsten op het gebied van klimaatverandering, met name het Raamverdrag van de Verenigde Naties inzake klimaatverandering, gesloten te New York op 9 mei 1992 (hierna het “UNFCCC” genoemd) en de Overeenkomst van Parijs, benadrukken dat de uitvoering daarvan onomkeerbaar is, en bevestigen opnieuw hun verbintenissen uit hoofde van deze overeenkomsten.
3. De Partijen streven ernaar om hun samenwerking in het kader van het UNFCCC te versterken, de Overeenkomst van Parijs en hun nationaal bepaalde bijdragen (hierna de “NDC’s” genoemd) uit te voeren, en andere landen uit te nodigen dit te doen en hun langetermijnstrategieën voor een op lage uitstoot van broeikasgassen gebaseerde ontwikkeling op te stellen.
4. Deze samenwerking kan bestaan uit:
 - a) het vergemakkelijken van verdere actie, om bij te dragen tot nationale debatten en beleidswerkzaamheden;
 - b) het ondersteunen van koolstofarme economische ontwikkeling conform de Overeenkomst van Parijs;

- c) het uitbreiden van de NDC's tot nationaal sectoraal beleid en maatregelen op het gebied van vervoer, energie, infrastructuur, stedenbouw, grondgebruik en investeringsstrategieën, met inbegrip van de integratie van de aanpassingsprocessen in de sectorale ontwikkelingsstrategieën;
- d) het ondersteunen van de faciliterende dialoog en de vroegtijdige vaststelling van maatregelen voor de evaluatie van klimaatmaatregelen in alle landen;
- e) het ontwikkelen van de agenda inzake transparantie in het kader van de Overeenkomst van Parijs, met inbegrip van beleidsdialoog en samenwerking op onderling overeengekomen prioritaire gebieden;
- f) het versterken van andere processen, zoals het stabiliseren van de emissies afkomstig van de internationale luchtvaart op het niveau van 2020 door de Internationale Burgerluchtvaartorganisatie (hierna de "ICAO" genoemd), de goedkeuring en formulering van de alomvattende strategie ter vermindering van de broeikasgasemissies van schepen door de Internationale Maritieme Organisatie (hierna de "IMO" genoemd), of de ambitieuze uitfasering van fluorkoolwaterstoffen (hierna "HFK's" genoemd) krachtens het op 15 oktober 2016 in Kigali aangenomen amendement op het Protocol van Montreal betreffende stoffen die de ozonlaag afbreken, met inbegrip van de ratificatie ervan, en het snel uitvoeren ervan om tot een ambitieuze wereldwijde afbouw van het verbruik en de productie van HFK's te komen;
- g) het bevorderen van binnenlandse klimaatbeleidsmaatregelen en klimaatprogramma's in het kader van de Overeenkomst van Parijs, waaronder de bevordering van emissiemonitoring en markt- en niet-marktmechanismen, duurzame en klimaatbestendige infrastructuurontwikkeling, hernieuwbare energie, energie-efficiëntie, duurzaam vervoer, alsmede die welke de negatieve gevolgen op het klimaat van ontbossing en de aantasting van bossen, bodem en alle ecosystemen aanpakken;

- h) het versterken van de synergieën met ondernemers, maatschappelijke organisaties en lokale autoriteiten, in aanvulling op de inspanningen van de staten;
- i) deelname van de particuliere sector aan het streven naar een koolstofarme economie;
- j) het bevorderen van marktgebaseerde maatregelen ter invoering van koolstofbeprijzing en het beginsel “de vervuiler betaalt”;
- k) het bevorderen van de ontwikkeling en toepassing van commercieel levensvatbare emissiearme en andere klimaatvriendelijke technologieën;
- l) het geleidelijk afschaffen van subsidies voor fossiele brandstoffen, en het bevorderen van de ontwikkeling van een duurzame en koolstofarme economie, zoals investeringen in hernieuwbare energiebronnen en energie-efficiënte oplossingen;
- m) het versterken van de bilaterale dialoog en maatregelen inzake aanpassing, matiging en uitvoeringsmiddelen, met inbegrip van technologieoverdracht, capaciteitsopbouw en financiering;
- n) ernaar streven om bij de uitvoering van de Agenda 2030 en de Overeenkomst van Parijs rekening te houden met de horizontale aanpak van gender en jeugd;
- o) het bevorderen van beleid inzake klimaateffecten op watervoorraden;

- p) het uitvoeren van de verklaring van Parijs inzake water en aanpassing aan de klimaatverandering in de stroomgebieden van rivieren, meren en waterhoudende grondlagen, die op 2 december 2015 tijdens de VN-conferentie over klimaatverandering in Parijs werd gepresenteerd, alsook van de actieagenda Lima-Parijs die op 23 september 2014 tijdens de klimaattop in New York werd vastgesteld;
- q) het versterken van de samenwerkingsregelingen die moeten zorgen voor ambitieuzere toekomstige NDC's, rekening houdend met het proces van de algemene inventarisatie.

ARTIKEL 5.3

Energie

1. De Partijen erkennen het belang van de energiesector voor de economische welvaart en de internationale vrede en stabiliteit en onderstrepen dat de transformatie van de energiesector van fundamenteel belang is om de doelstellingen van de Agenda 2030 en de Overeenkomst van Parijs te verwezenlijken. Zij erkennen dat de energievoorziening moet worden verbeterd en gediversifieerd (met inbegrip van de bevordering van hernieuwbare energiebronnen), dat innovatie, onderzoek en ontwikkeling moeten worden bevorderd, evenals de opleiding van personele middelen, en dat de energie-efficiëntie moet worden verhoogd om de energieproductiviteit, de energiezekerheid en veilige, duurzame en betaalbare energie te versterken. De Partijen streven deze doelstellingen na.
2. De Partijen wisselen informatie uit over energie en werken bilateraal, regionaal en multilateraal samen om open en concurrerende markten te bevorderen, beste praktijken uit te wisselen, op wetenschap gebaseerde, transparante regelgeving te bevorderen en samenwerkingsgebieden inzake energievraagstukken te bespreken, bijvoorbeeld in het kader van internationale fora, mechanismen en initiatieven.

HOOFDSTUK 6

LANDBOUW, MARITIEME ZAKEN EN VISSERIJ

ARTIKEL 6.1

Samenwerking op het gebied van landbouw en plattelandsontwikkeling

De Partijen werken onder meer samen op de volgende gebieden:

- a) beleid inzake landbouw en plattelandsontwikkeling;
- b) vooruitzichten voor de landbouwmarkt;
- c) duurzaam beheer van de natuurlijke hulpbronnen en klimaatactie;
- d) een duurzame en veerkrachtige landbouw door de beginselen inzake verantwoord investeren in landbouw en voedselsystemen en de vrijwillige richtsnoeren voor een verantwoord beheer van grondbezit, visgronden en bossen in het kader van de nationale voedselzekerheid van het Comité voor Wereldvoedselzekerheid onder de aandacht te brengen;
- e) bevordering van plattelandsontwikkeling door capaciteitsopbouw inzake handelsgerelateerde vraagstukken, waaronder geografische aanduidingen als intellectuele-eigendomsrecht;

- f) biologische landbouw;
- g) onderzoek en innovatie;
- h) organisatie en ontwikkeling van duurzame productieprocessen in de agrovoedingsindustrie (landbouw en veeteelt);
- i) organisatie en productieve ontwikkeling van plattelandsgemeenschappen;
- j) voedselzekerheid;
- k) het voorkomen van naoogstverlies en voedselverspilling;
- l) toegepast onderzoek voor de productie en het beheer van landbouw- en dierlijke producten; en
- m) de verwerking van landbouw- en voedingsproducten.

ARTIKEL 6.2

Maritieme zaken en visserij

1. De Partijen erkennen het belang van het behoud en het duurzame en verantwoorde beheer van de visserij, de aquacultuur en andere maritieme activiteiten en erkennen dat deze bijdragen aan economische, maatschappelijke en ecologische kansen voor de huidige en toekomstige generaties.

2. De Partijen intensiveren de dialoog en de samenwerking op gebieden van wederzijds belang inzake visserij en maritieme zaken.
3. De Partijen verbinden zich, in overeenstemming met hun internationale verplichtingen, tot:
 - a) het bijdragen tot de verbetering van het mondiale systeem voor oceaangovernance, onder meer door lacunes in de regelgeving en de uitvoering op te vullen en de ratificatie en uitvoering van relevante instrumenten op het gebied van maritieme zaken en visserij met derde landen te bevorderen;
 - b) het vaststellen van doeltreffende monitoring-, controle- en bewakingsmaatregelen, zoals waarnemersregelingen, toezichtsregelingen voor vaartuigen, toezicht op het overladen, inspecties op zee en havenstaatcontrole, en van bijbehorende sancties, gericht op de instandhouding van de visbestanden en de voorkoming van overbevissing;
 - c) het vaststellen of handhaven van handelingen en samenwerking bij de bestrijding van illegale, ongemelde en ongereguleerde visserij (hierna “IOO-visserij” genoemd), met inbegrip van, indien van toepassing, uitwisseling van informatie over IOO-activiteiten in hun wateren en de uitvoering van beleid en maatregelen om IOO-producten van de handelsstromen en viskwekerijen uit te sluiten;
 - d) het samenwerken met en in voorkomend geval in regionale organisaties voor visserijbeheer waarvan beide Partijen lid, waarnemer of medewerkende niet-verdragsluitende partijen zijn, met als doel een goede governance, onder meer door te pleiten voor op wetenschappelijke inzichten gebaseerde besluiten en naleving van dergelijke besluiten in die organisaties;

- e) het bevorderen van de ontwikkeling van duurzame productieprocessen, die ecologisch verantwoord en economisch concurrerend zijn, in de zoetwater- en de mariene aquacultuursector;
- f) het versterken van de veiligheid en de bescherming van de oceanen;
- g) het verminderen van de druk op de oceanen, onder meer door de bestrijding van zwerfvuil op zee;
- h) het bevorderen van maritieme ruimtelijke ordening en geïntegreerd beheer van kustgebieden;
- i) het ondersteunen van zeeonderzoek en biotechnologie; en
- j) het uitwisselen van beste praktijken inzake de duurzame ontwikkeling van maritieme economische activiteiten van wederzijds belang voor de Partijen, zoals oceaanenergie en maritiem en kusttoerisme.

HOOFDSTUK 7

ECONOMISCH BELEID

ARTIKEL 7.1

Macro-economisch beleid

De Partijen versterken de dialoog tussen hun autoriteiten over macro-economisch beleid en macro-economische tendensen en bevorderen de uitwisseling van informatie en standpunten daarover.

ARTIKEL 7.2

Ondernemingen en industrie, met inbegrip van kleine en middelgrote ondernemingen

1. De Partijen bevorderen een gunstig klimaat voor de ontwikkeling en de verbetering van het concurrentievermogen van kleine en middelgrote ondernemingen (hierna “kmo’s” genoemd) en stimuleren, waar passend, horizontale samenwerking op het gebied van het industriebeleid. Deze samenwerking omvat:

- a) het bevorderen van contacten tussen bedrijven, het stimuleren van gezamenlijke investeringen en het tot stand brengen van gezamenlijke ondernemingen en informatienetwerken door middel van bestaande horizontale programma’s;

- b) het uitwisselen van gegevens over en ervaringen met het scheppen van kadervoorwaarden voor kmo's om het concurrentievermogen te verbeteren en inzake de procedures voor het oprichten van kmo's;
 - c) het vergemakkelijken van de activiteiten van kmo's aan beide zijden;
 - d) het uitwisselen van informatie over beste praktijken inzake Industrie 4.0; en
 - e) het bevorderen van maatschappelijk verantwoord ondernemen en het aanmoedigen van verantwoordelijke ondernemingspraktijken, waaronder duurzame consumptie en productie.
2. De Partijen faciliteren relevante samenwerkingsactiviteiten van de particuliere sector.

ARTIKEL 7.3

Bedrijfsleven en mensenrechten

De Partijen bevorderen maatschappelijk verantwoord ondernemen, overeenkomstig de toepasselijke internationale normen, zoals de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten, de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen en de OESO-zorgvuldigheidsrichtsnoeren voor verantwoord ondernemerschap, op nationaal niveau, en stimuleren capaciteitsopbouw en de uitwisseling van ervaringen op internationaal niveau.

ARTIKEL 7.4

Grondstoffen

1. De Partijen erkennen dat een transparante, marktgebaseerde aanpak de beste manier is om een gunstig klimaat te scheppen voor investeringen in de productie van en de handel in grondstoffen.
2. De Partijen bevorderen de samenwerking op het gebied van vraagstukken met betrekking tot grondstoffen binnen de desbetreffende regionale of multilaterale verbanden of via een bilaterale dialoog op verzoek van een van de Partijen, op basis van wederzijdse belangen. Deze samenwerking is gericht op het wegnemen van belemmeringen voor de handel in grondstoffen binnen deze verbanden, het versterken van een op regels gebaseerd mondiaal kader voor de handel in grondstoffen, het bevorderen van transparantie op de mondiale grondstoffenmarkten en het bijdragen tot duurzame ontwikkeling.
3. Deze samenwerking kan informatie-uitwisseling omvatten met betrekking tot:
 - a) vraagstukken in verband met vraag en aanbod, bilaterale handel, investeringen en internationale handel;
 - b) tarifaire en niet-tarifaire belemmeringen voor grondstoffen, en aanverwante diensten en investeringen;
 - c) de respectieve regelgevende kaders van de Partijen;
 - d) technologieën die worden toegepast op productieprocessen en het gebruik van grondstoffen; en
 - e) beste praktijken met betrekking tot de duurzame ontwikkeling van de mijnbouw, met inbegrip van beleid inzake mineralen, ruimtelijke ordening, vergunningsprocedures, transparantie en governance.

ARTIKEL 7.5

Statistieken

De Partijen werken samen op het gebied van statistieken, met name door de uitwisseling van beste praktijken actief te bevorderen. Deze samenwerking kan bestaan uit:

- a) de vergroting van de deelname aan internationale bijeenkomsten op hoog niveau over onderwerpen van wederzijds belang;
- b) de harmonisatie van statistische methoden ter verbetering van de vergelijkbaarheid van gegevens; en
- c) de productie en verspreiding van officiële statistieken en de ontwikkeling van indicatoren.

ARTIKEL 7.6

Vervoer

1. De Partijen werken samen en versterken de dialoog op alle relevante terreinen van het vervoersbeleid, met inbegrip van geïntegreerd vervoersbeleid, met het oog op de verbetering van het goederen- en personenverkeer, de bevordering van beveiliging en veiligheid van lucht- en zeevaart, de milieubescherming en de verhoging van de efficiëntie van hun vervoerssystemen.

2. Deze samenwerking en dialoog kunnen betrekking hebben op:
- a) uitwisseling van informatie en beste praktijken met betrekking tot hun respectieve vervoersbeleid;
 - b) versterking van de luchtvaartbetrekkingen tussen Mexico en de Unie, met inbegrip van het onderzoeken van de mogelijkheid om een specifieke luchtvaartovereenkomst te sluiten;
 - c) bevordering van de doelstellingen inzake onbeperkte toegang tot de internationale maritieme markten en handel, gebaseerd op eerlijke concurrentie en op een commerciële basis;
 - d) facilitering van zeevervoer, logistieke ketens en multimodaal vervoer teneinde het concurrentievermogen en de economische betrekkingen te verbeteren;
 - e) bevordering van vervoersvraagstukken in verband met het milieu;
 - f) facilitering van de dialoog op het niveau van deskundigen en van de samenwerking binnen internationale vervoersfora; en
 - g) ondersteuning van de grensoverschrijdende elektronische informatiestroom ter bevordering van een dynamische omgeving voor efficiënte en kosteneffectieve vervoersdiensten.

HOOFDSTUK 8

ONDERWIJS, CULTUUR EN SOCIALE VRAAGSTUKKEN

ARTIKEL 8.1

Onderwijs

De Partijen bevorderen de samenwerking en dialoog op relevante onderwijsgebieden, met inbegrip van:

- a) versterking van hoger onderwijs, technisch en beroepsonderwijs en -opleiding;
- b) vergroting van de mobiliteit van studenten, onderzoekers, en academisch en administratief personeel van hogeronderwijsinstellingen; en
- c) bevordering van capaciteitsopbouw in hogeronderwijsinstellingen, met inbegrip van de verbetering van mechanismen voor de erkenning van kwalificaties en studieperioden in het buitenland.

ARTIKEL 8.2

Cultuur

1. De Partijen werken samen in de desbetreffende internationale fora, met name de Organisatie van de Verenigde Naties voor Onderwijs, Wetenschap en Cultuur (hierna de “Unesco” genoemd), om gemeenschappelijke doelstellingen na te streven en de culturele diversiteit te bevorderen, onder meer aan de hand van de uitvoering van het Verdrag betreffende de bescherming en de bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen, dat op 20 oktober 2005 door de Algemene Conferentie van de Unesco in Parijs is aangenomen.
2. De Partijen bevorderen nauwere samenwerking in de culturele en de creatieve sector en industrie, met inbegrip van opkomende en nieuwe technologieën en audiovisuele media, teneinde onder meer het wederzijds begrip en de kennis van hun respectieve culturen te vergroten.
3. De Partijen bevorderen culturele uitwisselingen en ontplooiën gezamenlijke initiatieven op verschillende culturele gebieden binnen de beschikbare samenwerkingskaders.
4. De Partijen bevorderen samenwerking en gezamenlijke initiatieven in verband met het creëren, bevorderen en verspreiden van digitale inhoud op artistiek en cultureel gebied binnen een juridisch kader dat het werk van de makers erkent en waardeert, als een manier om de universele toegang tot cultuur en de bestanddelen daarvan te verbeteren.

5. De Partijen moedigen de interculturele dialoog tussen hun respectieve maatschappelijke organisaties en individuele personen aan.

6. De Partijen erkennen de rol van cultuur als katalysator en motor van de economische, sociale en ecologische aspecten van conflictpreventie en duurzame ontwikkeling, in de wetenschap dat de culturele en de creatieve sector belangrijke motoren van de economieën van ontwikkelde en ontwikkelingslanden zijn.

ARTIKEL 8.3

Werkgelegenheid en sociale vraagstukken

1. De Partijen erkennen dat het verbeteren van de levensstandaard, het scheppen van hoogwaardige banen en het bevorderen van fatsoenlijk werk centraal moeten staan in het werkgelegenheids- en sociaal beleid.

2. De Partijen eerbiedigen en bevorderen de fundamentele beginselen en rechten op het werk die zijn neergelegd in de verklaring van de Internationale Arbeidsorganisatie (hierna de “IAO” genoemd) betreffende de fundamentele principes en rechten op het werk, aangenomen door de Internationale Arbeidsconferentie in Genève op 18 juni 1998, en in de overeenkomstige IAO-verdragen waarbij zij partij zijn.

3. De Partijen versterken de samenwerking op het gebied van werkgelegenheid, sociale dialoog en sociale zaken en bevorderen de uitwisseling van informatie over werkgelegenheid, gezondheid en veiligheid op het werk, arbeidsvraagstukken en sociale bescherming.

ARTIKEL 8.4

Exponentiële technologische verandering

De Partijen wisselen ervaringen en beste praktijken uit om de gevolgen van exponentiële technologische verandering, automatisering en de gevolgen daarvan voor de volledige uitvoering van de SDG's op doeltreffende en alomvattende wijze aan te pakken.

ARTIKEL 8.5

Sociale cohesie en inclusie

De Partijen werken samen om de sociale cohesie te versterken door armoede in al haar vormen, ongelijkheid en sociale uitsluiting terug te dringen, teneinde de SDG's overal ter wereld te verwezenlijken en eerlijke mondialisering, volledige werkgelegenheid en fatsoenlijk werk voor alle mannen en vrouwen te bevorderen, onder meer door:

- a) de versterking van de socialezekerheidsstelsels;

- b) de bevordering van gelijke toegang en non-discriminatie in het sociaal beleid;
- c) de bevordering van innovatie om sociale uitdagingen aan te pakken door de uitwisseling van informatie over beste praktijken en de bevordering van dialoog en onderzoek in deze sector; en
- d) de bevordering van de sociale en solidaire economie met het oog op inclusie en armoedebestrijding.

ARTIKEL 8.6

Gezondheid

1. De Partijen werken samen op het gebied van volksgezondheid, met inbegrip van preventie en gezondheidsbevordering, om het veiligheidsniveau van de volksgezondheid te verhogen en universele gezondheidszorg te bevorderen.
2. Deze samenwerking kan bestaan uit:
 - a) informatie-uitwisseling en samenwerking bij vraagstukken van wederzijds belang;
 - b) bevordering van de uitvoering van internationale gezondheidsovereenkomsten; en
 - c) vergemakkelijking van uitwisselingen, beurzen en opleidingsprogramma's op de in lid 1 genoemde gebieden.

ARTIKEL 8.7

Toerisme

1. De Partijen werken samen op het gebied van toerisme. Deze samenwerking is in de eerste plaats gericht op de verbetering van de uitwisseling van informatie en beste praktijken, om de evenwichtige en duurzame ontwikkeling van het toerisme te waarborgen en de werkgelegenheid en economische ontwikkeling te ondersteunen.
2. De samenwerking is met name gericht op:
 - a) behoud en vergroting van het potentieel van het natuurlijke en culturele erfgoed;
 - b) praktijken die verantwoord toerisme en respect voor lokale gemeenschappen aanmoedigen;
 - c) uitwisseling van informatie en beste praktijken over acties ter verbetering van vaardigheden en competenties in de toeristische sector;
 - d) bevordering van informatie-uitwisseling en samenwerking voor creatieve sectoren en innovatie in de toeristische sector; en
 - e) uitwisseling van beste praktijken met het oog op de integratie van duurzaamheidsbeginselen, met name biodiversiteit, in het toerisme.

HOOFDSTUK 9

ONDERZOEK, INNOVATIE EN DIGITALE ECONOMIE

ARTIKEL 9.1

Onderzoek en innovatie

1. De Partijen werken samen op het gebied van wetenschappelijk onderzoek, technologische ontwikkeling en innovatie op basis van wederzijds belang en voordeel en overeenkomstig hun respectieve wetgeving. Deze samenwerking is gericht op het bevorderen van duurzame ontwikkeling, het aanpakken van mondiale maatschappelijke uitdagingen, het bereiken van wetenschappelijke excellentie, het verbeteren van het regionale concurrentievermogen en het versterken van de betrekkingen tussen de Partijen, hetgeen zal leiden tot langdurige partnerschappen. De Partijen bevorderen de beleidsdialoog op bilateraal en regionaal niveau en gebruiken hun verschillende instrumenten, waaronder overeenkomsten voor wetenschappelijke en technologische samenwerking, op complementaire wijze.
2. De Partijen streven naar:
 - a) het verbeteren van de voorwaarden voor de mobiliteit van onderzoekers, wetenschappers, deskundigen, studenten en ondernemers en voor het grensoverschrijdend verkeer van materiaal en apparatuur;

- b) het vergemakkelijken van de wederzijdse toegang tot elkaars programma's voor wetenschap, technologie en innovatie (hierna "WTI" genoemd), onderzoeksinfrastructuren en -faciliteiten, publicaties en wetenschappelijke gegevens;
- c) het opvoeren van de samenwerking op het gebied van normvoorbereidend onderzoek en normalisatie; en
- d) het bevorderen van gemeenschappelijke beginselen om te komen tot een toereikend en doeltreffend niveau van bescherming en handhaving van intellectuele-eigendomsrechten in onderzoeks- en innovatieprojecten.

3. De Partijen bevorderen de volgende activiteiten van overheidsorganisaties, openbare en particuliere onderzoekscentra, hogeronderwijsinstellingen, innovatieagentschappen en -netwerken en andere belanghebbenden, waaronder kmo's:

- a) gezamenlijke initiatieven om meer bekendheid te geven aan programma's voor wetenschap, technologie, innovatie en voor capaciteitsopbouw en aan de mogelijkheden om aan elkaars programma's deel te nemen;
- b) gezamenlijke bijeenkomsten en workshops om informatie en beste praktijken uit te wisselen en gebieden voor gezamenlijk onderzoek aan te wijzen;
- c) gezamenlijke onderzoeksacties op gebieden van wederzijds belang;
- d) wederzijds erkende beoordeling en evaluatie van de wetenschappelijke samenwerking en verspreiding van de resultaten daarvan.

ARTIKEL 9.2

Digitale economie

1. De Partijen erkennen dat informatie- en communicatietechnologieën (hierna “ICT” genoemd) essentiële elementen van het moderne leven zijn en van vitaal belang zijn als bijdrage tot de versterking van informatie en kennis in een samenleving teneinde de economische, educatieve en sociale ontwikkeling te bevorderen. De Partijen wisselen standpunten over hun respectieve beleid op dit gebied uit.
2. Deze samenwerking kan bestaan uit:
 - a) gedachtewisseling over de verschillende aspecten van het beleid inzake de digitale interne markt, met name beleid en regelgeving op het gebied van elektronische communicatie, waaronder toegang tot breedbanddiensten, bescherming van de persoonlijke levenssfeer en persoonsgegevens, e-overheid, open overheid, open gegevens, internetbeveiliging, e-gezondheid en de onafhankelijkheid van de regelgevende instanties;
 - b) de inzet van ICT als middel ter bevordering van economische, sociale en culturele ontwikkeling, sociale en digitale inclusie en culturele diversiteit, waarbij de nadruk wordt gelegd op ondernemingsgeest en participatieve samenwerking, op het stimuleren van connectiviteit in scholen en het ontwikkelen van academische en onderzoeksnetwerken;
 - c) de ontwikkeling van de koppeling en interoperabiliteit van onderzoeksnetwerken, van computerinfrastructuur en van infrastructuur en diensten voor wetenschappelijke gegevens, ook in regionaal verband;

- d) de samenwerking op het gebied van e-overheid en vertrouwensdiensten, zoals elektronische handtekening en elektronische identificatie, met de nadruk op de uitwisseling van beleidsbeginselen, informatie en beste praktijken inzake het gebruik van ICT voor de modernisering van overheidsinstanties, de bevordering van hoogwaardige openbare diensten, de verbetering van organisatorische efficiëntie en een transparant beheer van overheidsmiddelen;
- e) de uitwisseling van informatie over normen, conformiteitsbeoordeling en typegoedkeuring; en
- f) de bevordering van de uitwisseling en opleiding van met name jonge specialisten.